

Onderwerp Verruiming beleidsregel Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)	
Nummer	2021/231762
Portefeuillehouder	Roduner, F.J.
Programma/beleidsveld	3.2 Inkomen
Afdeling	SMSR
Auteur	Kraan, A.L. van der
Telefoonnummer	023-5114061
Email	alkraan@haarlem.nl
Kernboodschap	Het college verruimt de bestaande voorwaarden voor de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) om met de TONK meer kwetsbare huishoudens te kunnen ondersteunen die door een inkomensdaling door de coronamaatregelen hun vaste lasten moeilijk kunnen betalen. In de eerste zeven weken dat de TONK in Haarlem beschikbaar is, blijkt dat het aantal aanvragen minder is dat verwacht en dat de voorwaarden voor sommige aanvragers te strikt zijn. Het kabinet heeft ook tot deze verruiming opgeroepen en de financiële middelen voor de uitvoering van TONK voor gemeenten verdubbeld.
Behandelvoorstel voor commissie	Niet van toepassing
Relevante eerdere besluiten	- Beleidsregel Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) (2021/86877), vastgesteld in de collegevergadering van 9 maart 2021. - Integrale beleidsvisie Armoede en Schulden 'In Haarlem meer kans voor financieel kwetsbaren' (2020/935630), vastgesteld in de raadsvergadering van 26 november 2020.
Besluit College d.d. 11 mei 2021	Het college van burgemeester en wethouders Besluit: 1. De 'beleidsregel Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) versie 2' vast te stellen; 2. De 'beleidsregel Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)' in te trekken. de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

Op 9 maart 2021 heeft het college de beleidsregel Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) vastgesteld ([2021/86877](#)). Vanaf 10 maart konden inwoners van Haarlem een aanvraag indienen voor de TONK. In de eerste zeven weken hebben 111 huishoudens de TONK aangevraagd. Dit aantal is veel lager dan vooraf werd verwacht. Deze cijfers zijn wel conform het landelijke aantal aanvragen. Gemeenten als Heemstede en Rotterdam ontvangen naar rato een vergelijkbaar aantal aanvragen als Haarlem.

Voorafgaand aan het vaststellen van de beleidsregel TONK is zo goed mogelijk ingeschat hoeveel huishoudens een beroep zouden doen op deze regeling. Bij het ontwikkelen van de TONK-regeling voor Haarlem is gestuurd op het kunnen afhandelen van de TONK aanvragen binnen het budget dat de regering hiervoor beschikbaar heeft gesteld. Onlangs heeft het kabinet opgeroepen om ruimhartiger om te gaan met de TONK regeling en op 12 maart 2021 verdubbelde de regering de landelijke budgetten voor de TONK¹; dit was nét na het vaststellen van de Haarlemse beleidsregel. De ervaring met het verwerken van de aanvragen in deze eerste zeven weken levert op dat ca. 30% van de aanvragers niet in aanmerking komt voor de TONK.

Redenen daarvoor zijn:

- geen daling van het inkomen tussen januari 2020 en januari 2021, *óf*
- de inkomensdaling was minder dan 25%, *óf*
- het deel van het inkomen dat besteed wordt aan de vaste lasten ligt lager dan de normen.

Het college verruimt nu de voorwaarden om met de TONK meer kwetsbare huishoudens te kunnen ondersteunen. Alle reeds ingediende aanvragen zullen opnieuw worden beoordeeld en heroverwogen op de nieuwe beleidsregel.

2. Besluitpunten college

Het college besluit:

1. De 'beleidsregel Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) versie 2' vast te stellen;
2. De 'beleidsregel Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)' in te trekken.

3. Beoogd resultaat

Met het vaststellen van de beleidsregel Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) versie 2 verruimt het college de regeling. Meer huishoudens die tot de doelgroep behoren en voldoen aan de voorwaarden komen hiermee in aanmerking voor een tijdelijke ondersteuning in de woonlasten.

4. Argumenten

4.1. *Met dit besluit verruimt het college de tijdelijke ondersteuning voor de betaling van noodzakelijke kosten*

Het college verruimt de TONK op de volgende punten:

1. Het college verkleint de benodigde inkomensdaling van 25% naar 15%;

¹ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z04533&did=2021D09927

2. Het college verkleint het deel van het inkomen dat moet worden besteed aan de vaste lasten met 10 procentpunten, waardoor voor de laagste inkomens het inkomensdeel dat aan de vaste lasten moet worden besteed daalt van 35% naar 25% en voor de hoogste inkomens van 60% naar 50%;
3. Het college verdubbelt de uit te keren bedragen van € 750 naar € 1.500 en van € 1.500 naar € 3.000;
4. Het college laat (spaar)rekeningen van kinderen tot 18 jaar niet meer meetellen met het vermogen.

4.1.1 Verkleining benodigde inkomensdaling

Een kwart van de aanvragen werd afgewezen omdat de inkomensdaling minder dan 25% was. Deze huishoudens komen alsnog in aanmerking als gerekend wordt met een inkomensdaling van 15%. Het college verkleint de benodigde inkomensdaling van 25% naar 15% om ook deze doelgroep in aanmerking te laten komen voor de TONK.

De overige afgewezen huishoudens hadden geen of nauwelijks een inkomensdaling.

4.1.2 Verkleinen deel van de vaste lasten

Om in aanmerking te komen voor de TONK moeten de vaste lasten te hoog zijn voor het besteedbare inkomen. Het college heeft hiervoor gebruik gemaakt van een tabel die is ontwikkeld door de gemeente Rotterdam in samenspraak met het NIBUD. Bij het beoordelen van de aanvragen blijkt dat de genoemde percentages te strikt zijn voor sommige huishoudens. Het college past de percentages in de tabel in de beleidsregel aan met 10 procentpunten. Hierdoor komen huishoudens eerder in aanmerking voor de TONK.

4.1.3 Verdubbelen van de uit te keren bedragen

Een groot deel van de aanvragers is telefonisch gesproken. Voor veel van de huishoudens zijn de bedragen van de TONK een te lage tegemoetkoming in hun vaste lasten. Het college verdubbelt de toe te kennen bedragen van € 750 naar € 1.500 en van € 1.500 naar € 3.000. Huishoudens worden ook gewezen op de mogelijkheid om een budgetcoach te spreken. Na toestemming wordt met hen een afspraak gemaakt voor een budgetadviesgesprek. Met de budgetcoach kan ook worden gekeken naar de mogelijkheid van andere voorzieningen, toeslagen of tegemoetkomingen.

4.1.4 Vermogenstoets

In Haarlem zijn geen afwijzingen geweest op grond van de vermogenstoets. De vermogensgrens voor de TONK is gelijk gesteld met de vermogensgrens in de Participatiewet en wordt ook gehanteerd voor de HaarlemPas. De toets van het vermogen is echter een veel lichtere voor de TONK dan voor de Participatiewet. Alléén vermogen dat direct beschikbaar, en daarmee vrij besteedbaar is, telt mee voor deze vermogenstoets. Ook het zakelijke en bedrijfsvermogen valt buiten deze vermogenstoets.

Om te voorkomen dat spaargeld voor kinderen wordt meegeteld met het vermogen laat het college de (spaar)rekeningen van kinderen tot 18 jaar niet meer meetellen met het vermogen. Met het hanteren van deze vermogensgrens gebruikt het college het beschikbare budget TONK voor de financieel meest kwetsbare huishoudens.

4.1 Het inkomen van de partner kan niet buiten beschouwing gelaten worden

In de media wordt regelmatig de partnertoets genoemd. De toets van het inkomen van de partner is een onlosmakelijk deel van een aanvraag onder de Participatiewet. Doordat de regering de TONK bij de bijzondere bijstand heeft ondergebracht, en niet in een losstaande regeling, maakt de TONK deel uit van de Participatiewet. Bijzondere bijstand wordt verstrekt aan het gehele gezin (gezamenlijke huishouding). Het is daarom niet mogelijk om een inkomen van een partner buiten beschouwing te laten.

4.2. Het voorstel past in het ingezet beleid

De voorgestelde aanpassingen van de beleidsregel passen in het beleid uit programma 3.2 en sluiten aan bij de integrale beleidsvisie Armoede en Schulden: 'In Haarlem meer kans voor financieel kwetsbaren'.

4.3. Er wordt budget beschikbaar gesteld vanuit het rijk

Het kabinet heeft landelijk in totaal 260 miljoen euro gereserveerd voor zowel de uitkering van de TONK als voor de uitvoeringskosten.

Haarlem zal naar verwachting ongeveer € 2,4 miljoen ontvangen uit het macrobudget, berekend op basis van de sleutel voor het minimabudget. De precieze verdeelsleutel is nog niet bekendgemaakt, waardoor dit bedrag nog kan wijzigen. De budgetten zullen worden toegevoegd aan het budget bijzondere bijstand.

5. Risico's en kanttekeningen

5.1. De TONK is een open-einde-regeling

De TONK is een open-einde-regeling en brengt dus een financieel risico met zich mee. Gezien het aantal aanvragen in de eerste zeven weken lijkt het risico aanvaardbaar. De respons van het aantal aanvragen in Haarlem is vergelijkbaar met het landelijke beeld. Het is het mogelijk om de beleidsregel in te trekken of aan te passen als blijkt dat het beroep op de regeling veel groter is dan waarin het budget voorziet.

De binnenkomende aanvragen en betalingen vanuit de TONK worden apart geregistreerd en gemonitord. Bij een dreigende overschrijding kan tijdig worden gehandeld. Het risico op overschrijding van de beschikbare TONK-middelen wordt opgenomen in de risicoparagraaf van de jaarrekening 2021.

5.2 De omvang van de doelgroep en raming van de kosten

In de eerste zeven weken zijn 111 aanvragen ingediend. Dat zijn 17 aanvragen per week. Volgens de criteria van de bestaande beleidsregel wordt 30% van deze aanvragen afgewezen. Volgens de nieuwe beleidsregel zal nog steeds een deel niet onder de doelgroep en voorwaarden van de regeling vallen maar zal het aantal afwijzingen veel kleiner zijn. Als we rekenen met het toekennen van alle aanvragen voor de maximale (nieuwe) vergoeding van € 3.000, dan komen de kosten op € 51.000 per week. Als we dit omrekenen naar de periode van 26 weken dat een aanvraag kan worden ingediend komen de kosten op € 1.326.000. Echter met een ruimere vergoeding, ruimhartigere voorwaarden en meer inzet op het bekend maken van de TONK kan het aantal aanvragen stijgen ten opzichte van de huidige aanvragen. Er moet dus ruimte binnen het budget blijven.

Van het beschikbare budget moeten ook de uitvoeringskosten worden gedekt.

6. Uitvoering

6.1. Digitaal aanvraagformulier

Het digitale aanvraagformulier wordt aangepast aan de wijzigingen van de beleidsregel.

6.2 Behandelde aanvragen

De al toegekende TONK betalingen worden opnieuw beoordeeld en nabetaald volgens de nieuwe beleidsregel. Ook de afgewezen TONK aanvragen worden opnieuw beoordeeld en betaald volgens de nieuwe beleidsregel.

6.3. Communicatie

Communicatie over de TONK via de website wordt geïntensiveerd. Verder zal informatie over de aangepaste regeling gecommuniceerd worden via lokale media, social media en naar de partners in de stad.

7. Bijlagen

Bijlage 1: de beleidsregel Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) versie 2